

УДК 94 (477)8

Ю. Гумен

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ДО ПИТАННЯ ПРО ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ УРБОІНДУСТРІАЛЬНОГО РОЗВИТКУ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ В 1960 – 1970-ИХ РОКАХ.

Західний регіон України в порівнянні з іншими регіонами нашої держави, особливо зі Східним, не мав такої великої кількості урбоекологічних проблем та протиріч екстенсивного розвитку народного господарства, однак, без сумніву, зазнав набагато інтенсивнішого техногенного впливу. Якщо в першій половині ХХ-го століття Захід України розвивався переважно як аграрний регіон, то з розбудовою соціалістичного ладу підлягав інтенсивній індустріалізації та урбанізації. Багатство природних ресурсів спричинило масоване будівництво промислових підприємств та допоміжних підструктур найрізноманітніших галузей виробництва, що через відсутність наукового обґрунтування спровокувало невідворотні екологічні проблеми, що стосувалися не лише життя та здоров'я постійно зростаючої кількості міського населення, а й завдавала непоправної шкоди екологічній структурі регіону. Апогей урбанізації та індустріалізації Західного регіону України припадав на 60-70-ті роки ХХ-го століття.

Новостворені промислові підприємства одразу ставали потенційними забруднювачами як атмосферного повітря, так і водних ресурсів регіону. 1960-ті роки були проблемними навіть для приблизного визначення рівня шкоди, завданої навколишньому середовищу індустріальними об'єктами регіону. Характерними для цього періоду були дві основні тенденції індустріалізації - географічна та сировинна.

Географічна - визначалася розташуванням основних промислових об'єктів в найбільших містах регіону, що завдавало неабиякого впливу на чисельність населення та інфраструктуру цих населених пунктів. Головною перевагою для союзних та республіканських галузевих міністерств-замовників будівництва промислових підприємств була наявність ефективних та зручних комунікацій у більшості обласних центрів регіону. Органи місцевої влади надавали повне сприяння та підтримку щодо розміщення нових промислових об'єктів.

Сировинна – характеризувалася закладанням нових міст неподалік від родовищ природних ресурсів, що становили цінність для сировинної бази народного господарства або розбудову тих населених пунктів, що знаходилися безпосередньо біля місць компактного залягання покладів. Традиційним для подібних населених пунктів була наявність одного, рідше двох, величезних підприємств, в інфраструктурі яких зайняте майже все населення даних міст.

Спільною рисою обох тенденцій стало погіршення екологічного стану не лише на території міст, а також поступове наростання кризових явищ у навколишньому середовищі регіонів. Великі промислові підприємства, окрім своєї основної функції – забезпечення роботою економічно активного населення, розбудови житлової та побутової інфраструктури міських населених пунктів, підтримки соціальної сфери, що, зрештою, було позитивом для розвитку регіону, завдавали руйнівного впливу здоров'ю людей та внаслідок екстенсивного розвитку виробничих потужностей безсистемно виснажували природні ресурси без врахування здатності екосистем до самовідновлення та самоочищення.